

Status

Openbaar

Datum vergadering Gedeputeerde Staten

2 juli 2024

Eindtermijn

n.v.t.

Onderwerp

Groeiaagenda Natuurinclusief Zuid-Holland 2024-2027

Advies

1. Vast te stellen de Groeiaagenda Natuurinclusief Zuid-Holland 2024-2027;
2. Vast te stellen de brief aan Provinciale Staten over de Groeiaagenda Natuurinclusief Zuid-Holland 2024-2027;
3. Vast te stellen de publiekssamenvatting over de Groeiaagenda Natuurinclusief Zuid-Holland 2024-2027.

Besluit GS

Vastgesteld met een machtiging voor de portefeuillehouder om de opmaak van de Groeiaagenda nog te finaliseren.

Bijlagen

1. Groeiaagenda Natuurinclusief Zuid-Holland 2024-2027
2. GS-brief aan PS Groeiaagenda Natuurinclusief Zuid-Holland 2024-2027

1. Toelichting voor het College

Vorig jaar is de Contouragenda Natuurinclusief Zuid-Holland vastgesteld door Gedeputeerde en Provinciale Staten. De Groeiagenda Natuurinclusief Zuid-Holland 2024 vormt het vervolg op deze contouragenda en geeft hier nader invulling aan. Daarnaast geeft deze provinciale agenda invulling aan de landelijke [Agenda Natuurinclusief 2.0](#) die ook 10 domeinen omvat. Om verwarring met de domeinindeling binnen de provinciale organisatie te voorkomen spreken wij in deze provinciale agenda niet over 10 domeinen maar 10 thema's. Wij versterken de bestaande beweging naar een natuurinclusieve samenleving. De invloed van provinciaal beleid om te komen tot een natuurinclusiever Zuid-Holland kan per thema sterk verschillen. Ook de fase en het tempo waarin die overgang plaatsvindt varieert. Dit vindt u terug in wat er per thema over de voortgang en provinciale inzet wordt gemeld.

De overgang naar een natuurinclusief Zuid-Holland is noodzakelijk om de achteruitgang van de natuur te remmen, te voldoen aan de wet- en regelgeving en de vergunningverlening mogelijk te maken. Het is een proces dat tijd zal vergen. Ons doel is dat ons natuurlijk kapitaal op een manier wordt benut waarbij ons handelen dit kapitaal versterkt en ook bijdraagt aan een aantrekkelijke en gezonde omgeving, welzijn en toekomstbestendige welvaart. Dit doen wij, zoals opgenomen in het coalitieakkoord, door het bevorderen van natuurinclusief werken en bouwen en het benutten van meekoppelkansen in andere opgaven, zoals bij bodemdaling, recreatie en beheer & onderhoud van wegen. Ecologisch bermbeheer langs provinciale wegen is inmiddels het nieuwe normaal. En de in 2020 gerealiseerde Nieuwe Driemanspolder bij Zoetermeer combineert op een aantrekkelijke wijze natuur, recreatie en waterberging. Bij extreme neerslag vangt deze polder het overtollige water uit de omgeving op. Ook op andere thema's kan de natuur meer en beter worden ingezet en deze aanpak kosteneffectief zijn. Dit geldt bijvoorbeeld voor het planten van bomen tegen zomerse hittestress of de aanleg van wadi's (groene greppels) tegen wateroverlast. De ondertitel van deze agenda heet daarom 'Robuuste natuur voor een krachtig Zuid-Holland.'

Net als andere transitie, zoals die naar een toekomstbestendige energievoorziening of een klimaatrobuste ruimtelijke inrichting, zal ook deze overgang de nodige inzet en inventiviteit van ons vragen om in 2050 te komen tot een natuurinclusief Zuid-Holland. Het doel is echter helder: een samenleving waarin wij de natuur versterken en op een volhoudbare wijze inzetten voor ons welzijn en toekomstbestendige welvaart. Nu staat de natuur in Nederland en Zuid-Holland nog zodanig onder druk dat wij door Europese en nationale regelgeving beperkt worden in onze mogelijkheden om bijvoorbeeld huizen te bouwen of wegen aan te leggen, wat ten koste gaat van welvaart en welzijn. Met deze aanpak gaan we in Zuid-Holland deze problemen tegen en zetten wij de natuur op een toekomstbestendige wijze in op weg naar een provincie met meer natuurlijk en menselijk kapitaal, met meer welvaart en welzijn in een fysieke leefomgeving die natuurrijker, gezonder en aantrekkelijker is.

Financieel en fiscaal kader

Totaalbedrag excl. BTW	: € 250.000 (2024) en € 500.000 voor 2025, 2026 en 2027.
Programma	: Ambitie 5 - Versterken natuur in Zuid-Holland
Financiële risico's	: Structureel is er € 250.000 per jaar beschikbaar. Er wordt een voorstel voor aanvullende middelen à € 250.000 per jaar t/m 2027 opgenomen in de begroting 2025. De agenda wordt bijgesteld indien aanvullende middelen niet beschikbaar komen.

Zoals aangegeven in de toegevoegde leeswijzer in de Groeiagenda kunnen de ambities aangepast worden aan ontwikkelingen en beschikbare middelen. De uitwerking van de contouragenda naar deze groeiagenda heeft duidelijk gemaakt dat de ambitie tot meer natuurinclusiviteit in Zuid-Holland een meerjarige en brede aanpak vereist (van landbouw tot woningbouw en van bedrijventerreinen

tot gezonde leefomgeving). Daarvoor is jaarlijks € 500.000 nodig, met name voor activiteiten zoals benoemd in paragraaf 2.4 in de ambitie Versterken Natuur in Zuid-Holland is nu € 250.000 per jaar beschikbaar. Dat volstaat voor het verder opstarten van de processen in 2024. De dekking van de € 250.000 die jaarlijks aanvullend nodig is om de opgestarte processen de komende jaren een succesvol vervolg te geven en zo uitvoering te geven aan de Groeiagenda natuurinclusief 2024-2027, wordt afgewogen bij de begroting van 2025. Indien de gevraagde extra € 250.000 euro niet beschikbaar wordt gesteld, worden de ambities en acties voor ondersteuning van de Groeiagenda daarop aangepast.

Juridisch kader

Deze agenda heeft geen juridische gevolgen.

2. Voorafgaande besluitvorming

Het Rijksprogramma Natuur heeft twee sporen. Spoor 1 is gericht op natuurherstel. Spoor 2 is gericht op een natuurinclusieve samenleving in 2050. In 2023 is de Contouragenda Natuurinclusief Zuid-Holland door GS en PS vastgesteld. Deze contouragenda is opgesteld in opdracht van het provinciaal bestuur vanuit de opgave 'Biodiversiteit als dwarsdoorsnijdend thema', waarmee ook invulling wordt gegeven aan [Motie 1140 'Uitwerken Zuid-Hollandse Agenda Natuurinclusief'](#). Deze contouragenda vormde de provinciale invulling van de landelijke Agenda Natuurinclusief 1.0 en een tussenproduct op weg naar deze groeiagenda die ook invulling geeft aan wat er over natuurinclusief is opgenomen in het Coalitieakkoord en het Ruimtelijk Voorstel.

3. Proces

In het najaar van 2023 is de landelijke Agenda Natuurinclusief 2.0 verschenen. In deze agenda hebben bedrijven, maatschappelijke organisaties, instellingen en overheden op 10 domeinen (thema's) samengewerkt aan ambities en acties voor een natuurinclusieve samenleving. Met de Agenda Natuurinclusief Zuid-Holland 1.0 geven wij als provincie voor Zuid-Holland invulling aan deze landelijke agenda. Het betreft een rollende ofwel Groeiagenda, dus een agenda die voortdurend in ontwikkeling is op weg naar een natuurinclusief Zuid-Holland in 2050. Het voornemen is om deze agenda periodiek te actualiseren en daarin de voortgang in beeld te brengen (waar staan we nu?) en invulling te geven aan de stappen die nog verder gezet zullen gaan worden (hoe gaan wij als provincie de komende jaren samen met partners verder invulling geven aan deze agenda?).

Kern van deze agenda is dat al het provinciaal beleid dat invloed heeft op de kwaliteit en omvang van de natuur stap voor stap wordt bijgesteld, gericht op het verminderen van de negatieve en het vergroten van de positieve impact op ons natuurlijk kapitaal. Dit gebeurt in principe vanuit alle domeinen van provinciaal beleid die hierop van invloed zijn en is in deze provinciale agenda beschreven voor tien thema's. Vanuit het provinciale opgaveteam Natuurinclusief worden de collega's die op één van die 10 thema's aan de slag zijn waar mogelijk inhoudelijk en procesmatig ondersteund op weg naar een natuurinclusief Zuid-Holland. Aan die procesmatige ondersteuning wordt ook invulling gegeven via communitybuilding. Deze is gericht op het ondersteunen van onze collega's die aan de slag zijn met het ontwikkelen en uitvoeren van natuurinclusiever beleid. Die community vormt een lerend netwerk waarin kennis en ervaring worden uitgewisseld en opgebouwd.

Voor de paragraaf onderwijs geldt dat wij als provincie geen directe rol hebben in onderwijs en curricula, maar we hebben wel belang bij aandacht voor natuurinclusiviteit binnen het onderwijs. In de paragraaf onderwijs wordt verwezen naar activiteiten uit de andere thema's: programma's als

Groen doet Goed, de Groene Motor, Mens en Natuur (zie 3.7 Recreatie), Groene Gezonde schoolpleinen (zie 3.9 Gezondheid) en Werklandschappen van de Toekomst (zie 3.10 Economie en industrie).

De paragraaf financiële sector focust zich in deze aangepaste versie van de Groeiagenda op het MVOI-traject (Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen) dat al loopt binnen de provincie.

4. Participatie en rolneming

Op de tien thema's in deze agenda wordt door de provincie samen met partners gewerkt aan een natuurinclusiever Zuid-Holland. De thematrekkers hebben voor de samenstelling van de agenda natuurinclusief, met steun vanuit het opgaveteam en vaak ook in interactie met externe partners hun inhoudelijke inzet bepaald voor deze groeiagenda. Europese en nationale regelgeving voor natuur is gericht op het beschermen van natuurwaarden in de natuurgebieden. Doel van deze agenda is om de natuurwaarden buiten de natuurgebieden in Zuid-Holland te versterken, waar ook de natuur in natuurgebieden van profiteert. Onze rol is daarom vooral stimulerend en ondersteunend aan onze provinciale collega's en partners op deze thema's om te komen tot natuurinclusiever provinciaal beleid en communitybuilding voor een natuurrijker provincie.

5. Communicatiestrategie

Als provincie geven wij samen met andere overheden, bedrijven, instellingen en maatschappelijke organisaties invulling aan deze agenda. Dit doen wij door natuur beter op te nemen in ons provinciale beleid. Als provincie geven wij graag het goede voorbeeld om ook andere partijen te stimuleren en enthousiasmeren om op de in deze agenda genoemde thema's aan de slag te gaan. Het delen van inspirerende voorbeelden (bijvoorbeeld via kennissessies) vormt hier onderdeel van. Deze agenda bevat daarom ook beeldmateriaal en beschrijft inspirerende voorbeelden.